

Бібліотека Уманського національного університету садівництва

ЕКОЛОГІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ОРГАНІЧНОГО ЗЕМЛЕРОБСТВА

Віртуальна виставка

**Підготувала:
Марія Фіткаленко, провідний бібліотекар**

м. Умань, 2022

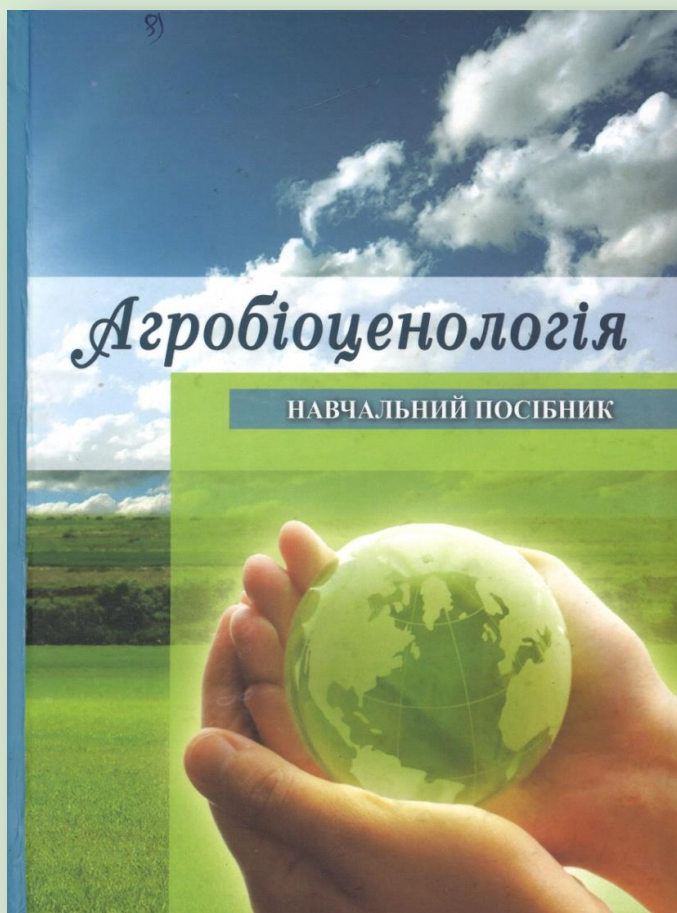
Настає час нового агрономічного мислення з екологічними пріоритетами, час існування в симбіозі з природою, час землеробства, яке не відкидає інтенсифікації галузі, передбачає повну узгодженість її з законами природи.

Результатами пошуку симбіотичних форм землекористування є запропоновані в різних країнах варіанти екологічного землеробства: органічне, біологічне, біодинамічне, адаптивно-ландшафтне.

Органічне землеробство – це виробнича філософія, в якій ідеться про головне на сьогодні: збереження нашого здоров'я й майбутнього генофонду України. Мати здорове покоління Української держави вдасться лише за умови якісного, екологічно безпечного і здорового харчування.

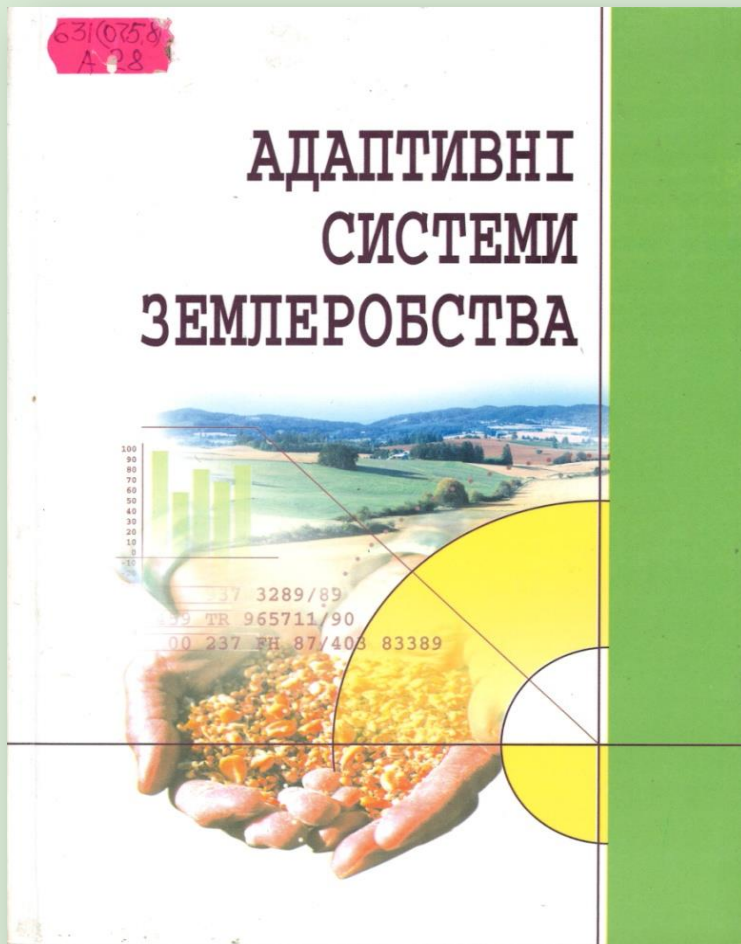
Однією з найбільш поширених токсичних речовин, є пестициди. Вони використовуються при внесенні в ґрунт, в боротьбі з бур'янами, шкідниками і хворобами. З їх допомогою підвищують врожайність. Багато пестицидів є небезпечними для здоров'я і мають канцерогенні властивості, які викликають різноманітні захворювання. Особливо небезпечним вважається вплив пестицидів на репродуктивну систему: вони викликають патологію вагітності та вроджені каліцтва плода. Тому значна частина людей завжди піклувалася про задоволення своїх потреб екологічно безпечними продуктами харчування, вирощеними без застосування у технологічному циклі компонентів, які є шкідливими для здоров'я. Віртуальна виставка «**Економічна ефективність органічного землеробства**» допоможе спеціалістам проводити невідкладні заходи відтворення родючості ґрунтів, внесення істотних змін в систему землеробства та оздоровлення української нації.

Агробіоценологія : навч. посіб. / В. Я. Білоножка, С. П. Полторецький, В. П. Карпенко, І. І. Мостов'як, А. П. Березовський ; за ред. В. Я. Білоножка. — Вінниця : Едельвейс, 2013. — 340 с.

У навчальному посібнику висвітлено теоретичні аспекти агробіоценології як комплексної навчальної дисципліни, що вивчає зв'язки між організмами в сільськогосподарських ценозах, вплив на них навколишнього середовища, роль організмів у створенні біоценозів, а також структуру, продуктивність типи агроценозів. Їхне районування та взаємодію людини з довкіллям у процесі розвитку сільськогосподарського виробництва.

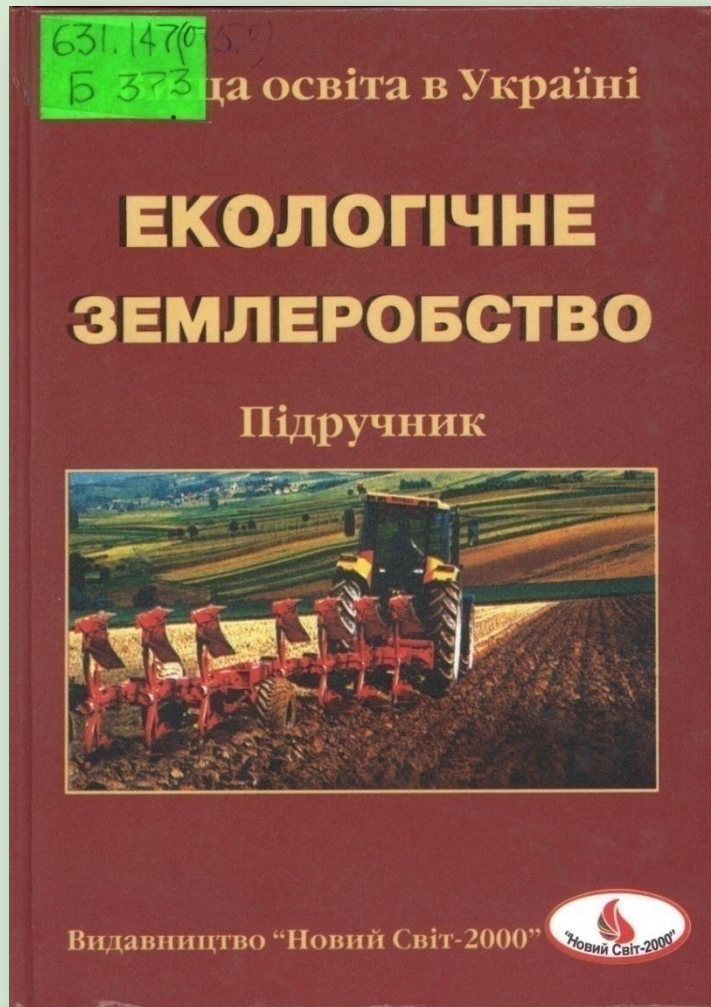
Адаптивні системи землеробства : навч. посіб. / В. П. Гудзь, І. Д. Примак, М. Ф. Рибак та ін. — К. : ЦУЛ, 2007. — 336 с.

У підручнику викладені наукові основи систем землеробства. Подані основні складові агрокліматичних та ґрунтових умов при впровадженні адаптивних систем землеробства.

Надана агробіологічна оцінка сільськогосподарських культур, їх вимог до умов вирощування та вплив на ґрунт. Розкриті особливості формування адаптивних систем землеробства: оптимізація розміщення сільськогосподарських культур, перспектива обробітку ґрунту, застосування добрив, режим органічних речовин та регулювання біогенності ґрунтів, оптимізація захисту рослин та відповідальність землеробства вимогам охорони природи.

Бегей С. В. Екологічне землеробство : підруч. / С. В. Бегей, І. А. Шувар. — Львів : Новий Світ-2000, 2007. — 429 с.

Висвітлено етапи становлення українського землеробства, вчення про фактори життя рослин і закони землеробства, способи збереження та розширеного відтворення родючості ґрунту.

Викладено сівозміни і насичення їх культурами проміжного вирощування з врахуванням звичайних одно врожайних і дво врожайних сівозмін короткої ротації, систему диференційованого обробітку ґрунту під основні сільськогосподарські культури, ґрунтозахисну систему землеробства та екологічну ефективність органічного землеробства.

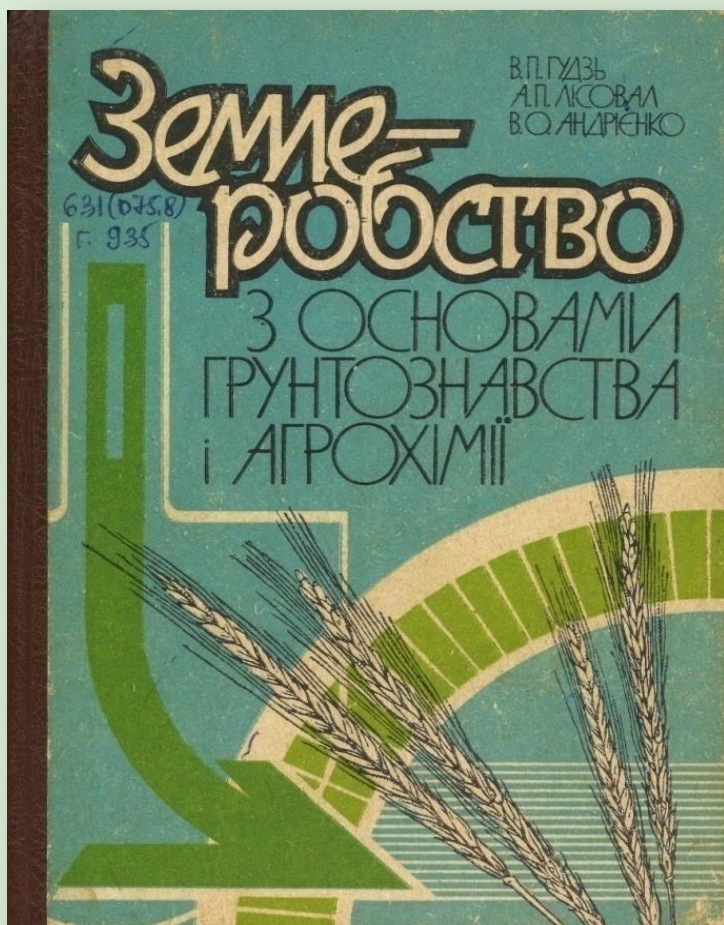
Гордієнко В. П. Землеробство / В. П. Гордієнко, О. М. Геркіял, В. П. Опришко ; за ред В. П. Гордієнка. — К. : Вища школа. 1991. — 268 с.

Висвітлено основні питання землеробства, умови життя рослин та їх регулювання, відтворення родючості ґрунту, бур'яни і способи боротьби з ними, сівозміни, обробіток ґрунту, захист його від ерозії, системи землеробства та ін.

Значну увагу приділено впровадженню інтенсивних систем землеробства і вирощуванню сільськогосподарських культур у різних ґрунтово-кліматичних зонах.

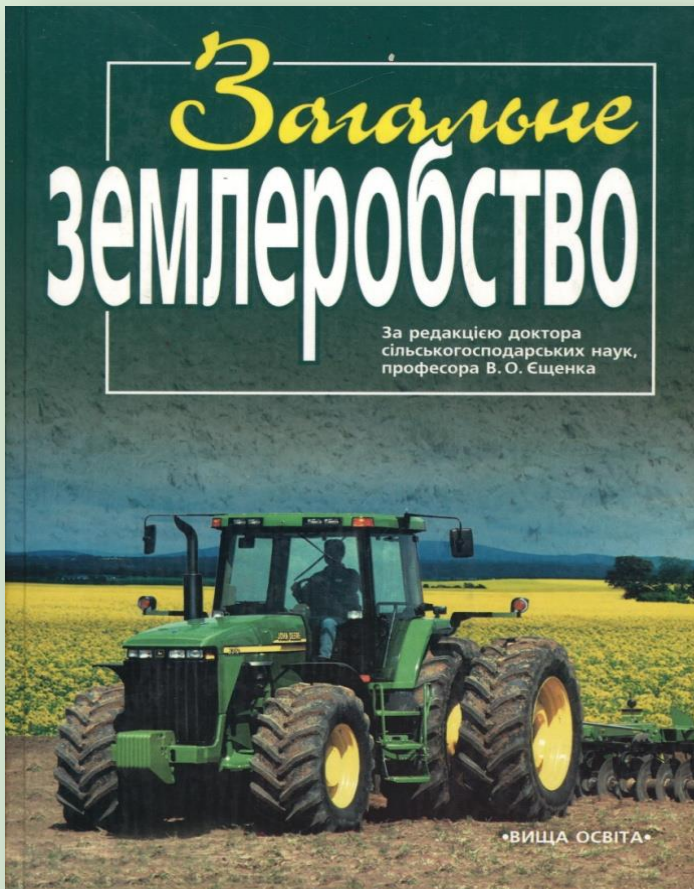
Гудзь В. П. Землеробство з основами ґрунтознавства і агрохімії : підруч. / В. П. Гудзь, А. П. Лісовал, В. О. Андрієнко ; за ред. В. П. Гудзя. — К. : Вища шк., 1995. — 310 с.

Висвітлено питання походження ґрунтів, їх властивості, поширення, бонітування та шляхи підвищення родючості. Подано відомості про теорію живлення рослин. Види і форми добрив, їх використання в системі удобрення культур у сівозмінах та вплив на формування величини та якості врожаю.

Викладено основні теоретичні та практичні питання землеробства: умови життя рослин та їх регулювання, вплив органічних добрив на культури в сівозмінах, системи землеробства по ґрунтово-кліматичних зонах України.

Загальне землеробство : підруч. / В. О. Єщенко, П. Г. Копитко, В. П. Опришко, А. П. Бутило, П. В. Костогриз ; за ред. В. О. Єщенка. — К. : Вища освіта, 2004. — 336 с.

Розглянуто основні закони землеробства, умови життя рослин і заходи їх поліпшення, бур'яни і боротьбу з ними, сівозміни заходи і системи обробітку під основні сільськогосподарські культури, агротехнічні основи захисту орних земель від ерозії та системи землеробства в різних ґрунтово-кліматичних зонах України.

Приділено увагу забезпеченню оптимального розвитку рослин за допомогою найкращого розміщення культур, раціонального обробітку ґрунту, екологічної ефективності землеробства.

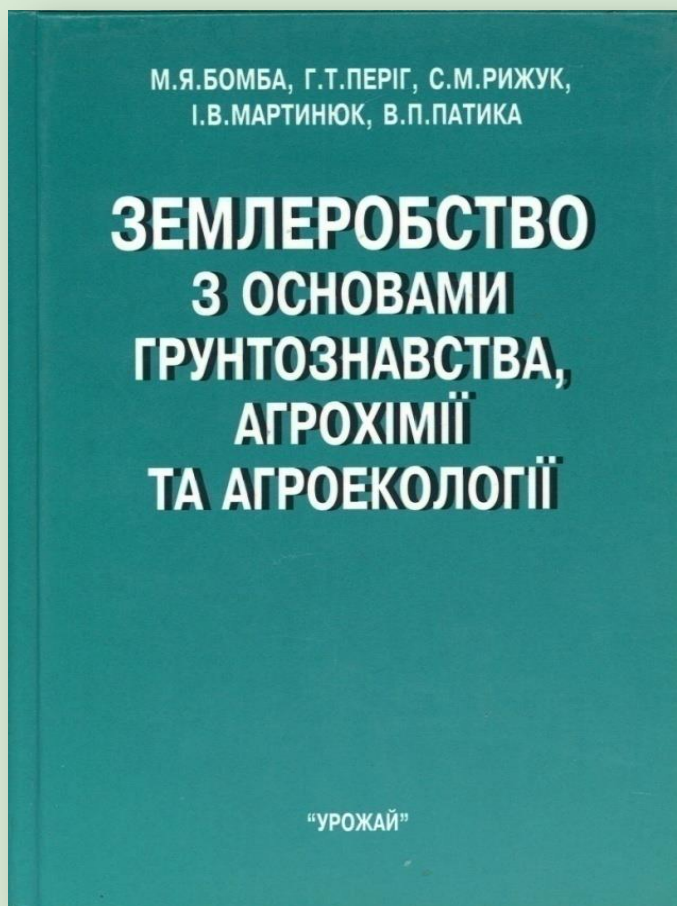
Загальне землеробство / за ред. В. П. Гордієнка. — К. : Вища школа, 1988. — 302 с.

Висвітлюються основні питання землеробства: умови життя рослин і способи їх регулювання, бур'яни та боротьба з ними, особливості обробітку ґрунту під основні сільськогосподарські культури, екологічна ефективність органічного землеробства, а також системи землеробства в зонах України.

Значну увагу приділено мінімізації обробітку та боротьбі з ерозією ґрунту.

**Землеробство з основами ґрунтознавства агрохімії та агроекології :
навч. посіб. / М. Я. Бомба, Г. Т. Періг, С. М. Рижук та ін. — К. :
Урожай, 2003. — 400 с.**

Розглянуто основні закони землеробства та рослинництва, вимоги рослин до факторів навколишнього середовища і способи їх регулювання, будову, склад і властивості основних типів ґрунтів, наведено їхню агровиробничу характеристику. Викладено сучасні інтенсивні системи землеробства, зокрема, бур'яни і заходи боротьби з ними, сівоzmіни, механічний обробіток ґрунту, захист орних земель від ерозії.

Висвітлено теоретичні основи живлення рослин, застосування добрив та їх екологічна ефективність, основи програмування врожаїв сільськогосподарських культур та захисту довкілля від забруднення.

Іщенко О. Екологічне землеробство – реальність із «ЛАЙФ ФОРС УКРАЇНА» / О. Іщенко // Агробізнес сьогодні. — 2018. — №18. — С. 43.

Фунгіциди BASF для зернових – завжди номер один

Агробізнес Сьогодні

№ 18 (385) вересень 2018

ета підприємств АПК. Виходить двічі на місяць. Рік заснування 2001

Осінні складові технології

YouTube канал Агробізнес Сьогодні
Дивіться серію відео, присвячену різним аспектам сільськогосподарського виробництва

Квелекс™ Arylex™ active ГЕРБИЦИД

Інноваційний гербіцид для ефективного контролю широкого спектру двосиїдливих бур'янів у посівах зернових колосових культур

КОНТРОЛЬ БУР'ЯНІВ ПО-НОВОМУ

BASF
We create chemistry

COEVA

На агропромисловому просторі України та інших країн світу представлене велике різноманіття комерційних продуктів на основі гумінових кислот. Вони надзвичайно популярні, як в органічному, так і в традиційному землеробстві. Крім того, їх активно застосовують під час вирощування культур методом гідропоніки на різних субстратах.

У цих продуктах поєднані принципи інтенсивного землеробства з екологічною відповідальністю.

Коваленко І. Не соломою єдиною... / І. Коваленко // Агробізнес сьогодні. — 2020. — №20. — С. 28-29.

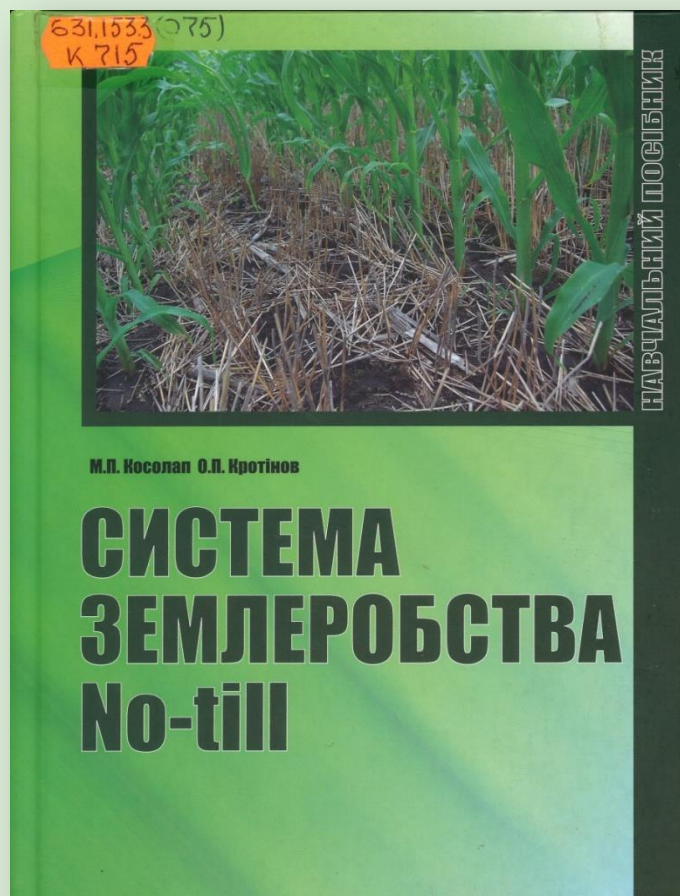

Керівника господарства, який цікавиться вирощуванням органічної продукції рослинництва, цікавлять не лише очікувані прибутки та труднощі сертифікації, але й сама технологія вирощування.

Застосування добрив у органічному агровиробництві невіддільно пов'язано з рентабельністю і доцільністю переходу на вирощування екологічно чистої продукції.

Основою мінерального живлення посівів у органічному агровиробництві є ефективне розпорядження поживними речовинами та активізація ґрунтової біоти, що робить доступними вже наявні у ґрунті запаси елементів живлення.

Косолап М. П. Система землеробства No-till : навч. посіб. / М. П. Косолап, О. П. Кротінов. — К. : Логос, 2011. — 352 с.

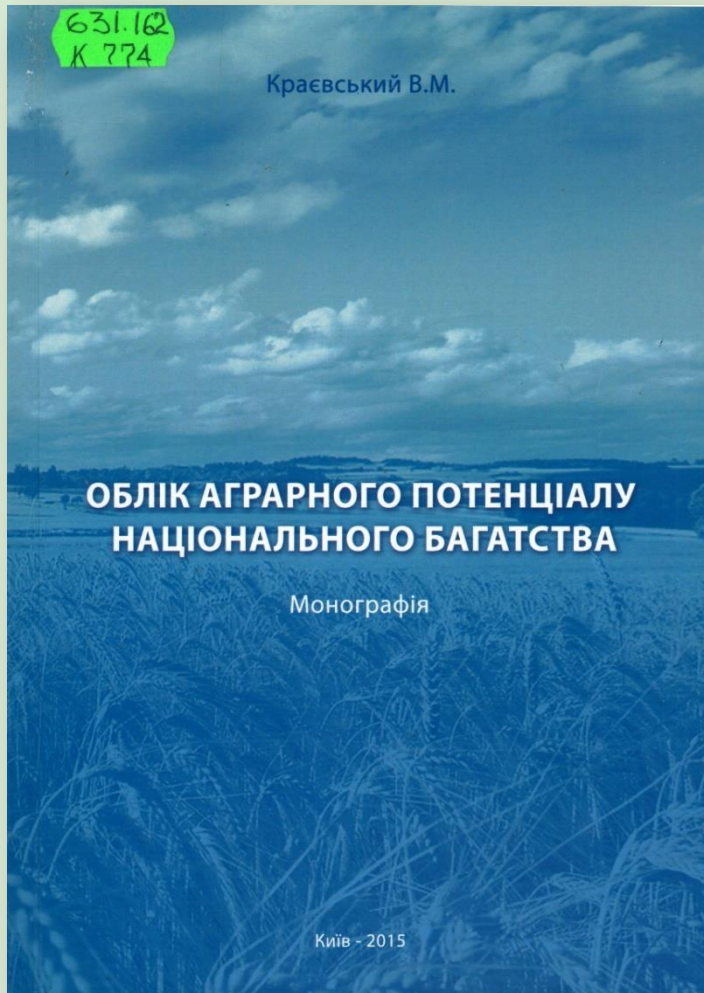
У навчальному посібнику висвітлено теоретичні основи, наведено великий за обсягом інформативно-довідковий матеріал з нової, перспективної для України енерго та ресурсоощадної системи землеробства.

Представлено технології вирощування найбільш поширених польових культур.

Автори узагальнили та опрацювали матеріали власних наукових досліджень і результати зарубіжного і вітчизняного практичного досвіду.

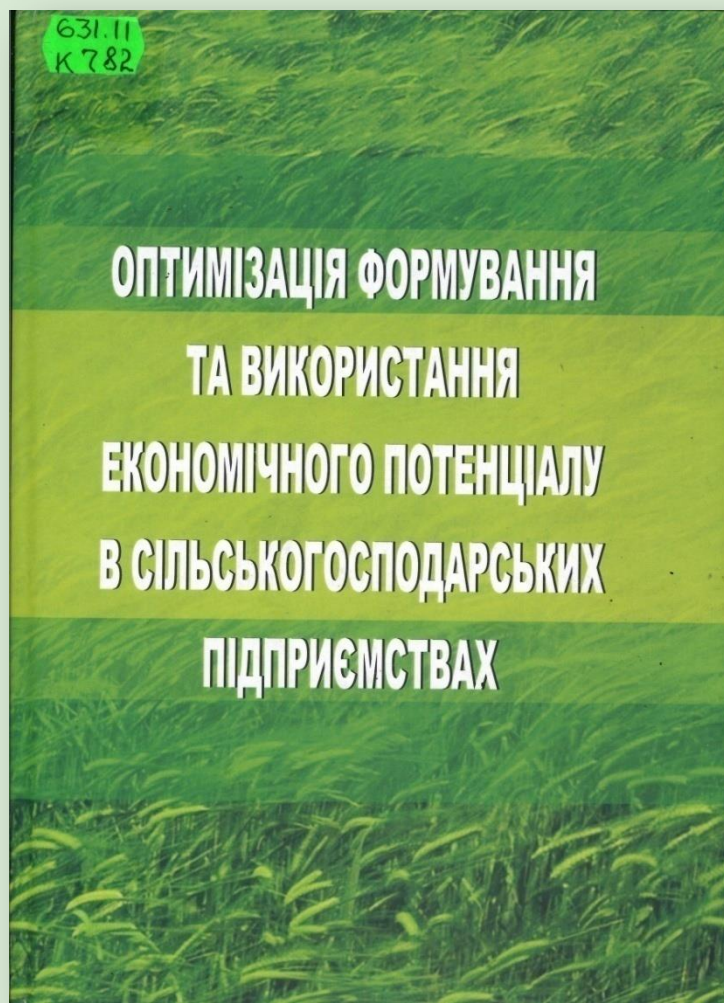
Представлена система удобрення рослин та її екологічна ефективність.

Краєвський В. М. Облік аграрного потенціалу національного багатства : монографія / В. М. Краєвський. — К. : Вік принт, 2015. — 440 с.

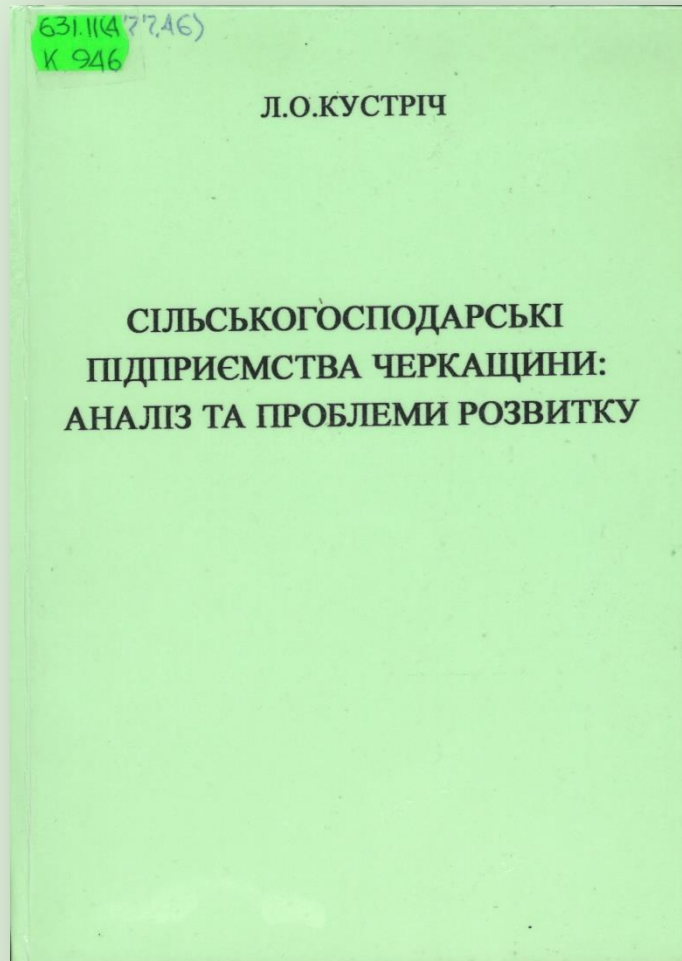
Кризові явища притаманні сфері аграрного сектору, виступають все більш суттєвими обмежувачами для реалізації стратегічного завдання прискореного стратегічного розвитку країни. У цих умовах найважливішим індикатором соціально-відповідальної поведінки вітчизняного бізнесу є його свідома і активна участь у вирішенні злободенних соціально-екологічних проблем, що вказує на необхідність впровадження облікового стандарту який регулює соціальну відповідальність ведення бізнесу, в контексті методології системного підходу до проблеми адаптації бухгалтерського обліку при еволюції пріоритетів сучасного економічного мислення, яке наближається до використання екологічних ресурсів.

Красноручький О. О. Оптимізація формування та використання економічного потенціалу в сільськогосподарських підприємствах : монографія / О. О. Красноручький, В. С. Ніценко, О. В. Захарченко. — Харків : Лерадрук, 2013. — 211 с.

Монографія являє собою комплексне дослідження проблем використання економіко-екологічного потенціалу та його оптимізацію в аграрних підприємствах. В роботі пропонується використання економіко-математичних методів оптимального використання ресурсного потенціалу; інвестиційної складової розвитку аграрних підприємств.

Кустріч Л. О. Сільськогосподарські підприємства Черкащини: аналіз та проблеми розвитку : монографія / Л. О. Кустріч ; за ред. В. В. Юрчишина. — К. : ННЦ ІАЕ, 2008. — 206 с.

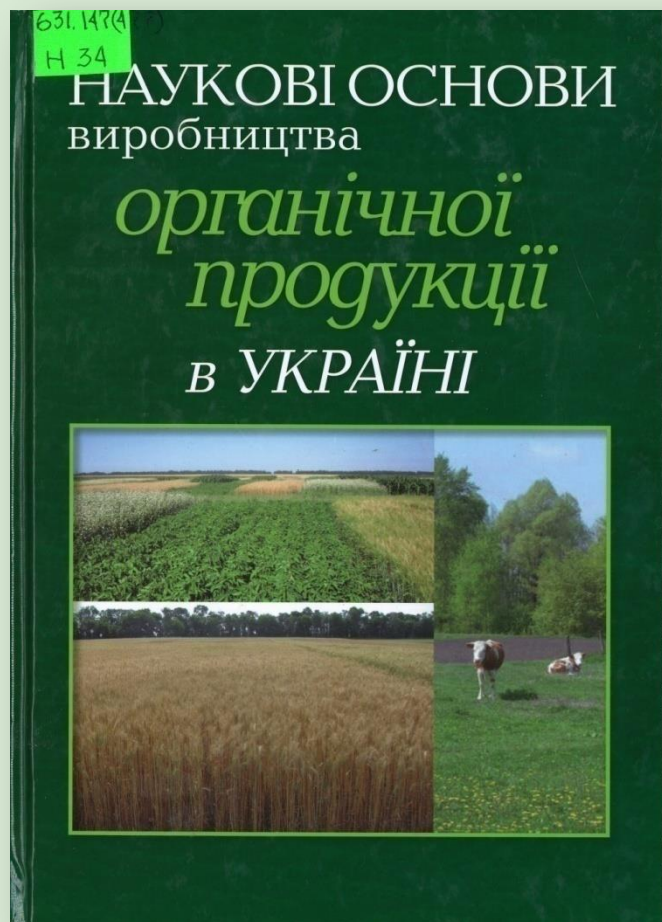

У монографії розглянуто сучасний стан та проблеми розвитку сільськогосподарських підприємств Черкаської області. Розроблено теоретико-методологічні й науково прикладні засади підвищення соціально-економічної результативності розвитку сільськогосподарських підприємств на етапі їх становлення, як ефективно функціонуючих виробничо-господарських структур.

Автор пропонує власне бачення з приводу тих чи інших питань, підґрунтям для якого є семирічні наукові дослідження.

**Наукові основи виробництва органічної продукції в Україні :
монографія / за ред. Я. М. Газала, В. Ф. Камінського. — К. :
Аграрна наука, 2016. — 592 с.**

У монографії висвітлено наукові основи виробництва органічної продукції з урахуванням міжнародних вимог і особливостей вітчизняного ринку.

Авторами проаналізовано ґрунтово-кліматичні умови України з метою визначення придатності територій для ефективного ведення господарства на органічній основі. Обґрунтовано особливості технологій вирощування екологічно безпечної продукції рослинництва. Відображено сучасні вимоги до утримання і відгодівлі тварин для органічних технологій виробництва продукції тваринництва. Висвітлено основні аспекти нормативно-правового забезпечення у галузі виробництва продукції в Україні

Основи землеробства : підручник / за ред. О. Ф. Смаглія. — Житомир : ДАУ, 2008. — 514 с.

Викладено еколого-біологічні, організаційно-господарські та інженерно-технологічні основи землеробства. Подано короткий нарис значення, історії розвитку та світових ресурсів рослинництва. Висвітлено особливості росту й розвитку рослин, роль факторів життя у формуванні врожаю та методи їх регулювання, склад, властивості, режими, якісну оцінку й агропромислову характеристику основних типів ґрунтів України, заходи щодо підвищення їх родючості, принципи побудови систем сівозмін, системи удобрення ґрунту та її екологічна ефективність.

Розглянуто організацію технологічних процесів у рослинництві та основи програмування врожаїв сільськогосподарських культур.

Органічне землеробство: з досвіду ПП “Агроекологія” Шишацького району Полтавської області : практичні рекомендації / С. С. Антонєць, А. С. Антонєць, В. М. Писаренко та ін. — Полтава : РВВ ПДАА, 2010. — 200 с.

У практичних рекомендаціях розглядається комплекс питань, які стосуються органічного землеробства, що забезпечує виробництво екологічно-безпечних продуктів харчування, збереження і підвищення родючості ґрунту з урахуванням захисту навколишнього середовища.

Особлива увага приділяється досвіду впровадження органічного землеробства.

Наголошено на проблемі екологічно обґрунтованого захисту рослин.

Петренко І. Диверсифіковане органічне господарство / І. Петренко //Агробізнес сьогодні. — 2021. — №17. — С. 30 -31.

FMC **Агробізнес Сьогодні** № 17 (456) вересень 2021
Журнал та мультимедійна платформа успішного аграрія

ЗАХИСТ КОРЕНЕВОЇ СИСТЕМИ
ЗАХИСТ СХОДІВ
ЗАХИСТ НАСІННЯ

Інтенсивне садівництво

YouTube канал Агробізнес Сьогодні
Дивіться серію відео, присвячених різним аспектам сільськогосподарського виробництва

Вінцит® Форте
Фунгіцидний протруйник

Белкар®
Arylex® active
ГЕРБИЦИД

Селективний післясходовий гербицид широкого спектру дії для осіннього застосування у посівній ріпакі озимого.

ФОРМУЛА ОСІНЬОГО ЗАХИСТУ ПОСІВІВ РІПАКУ

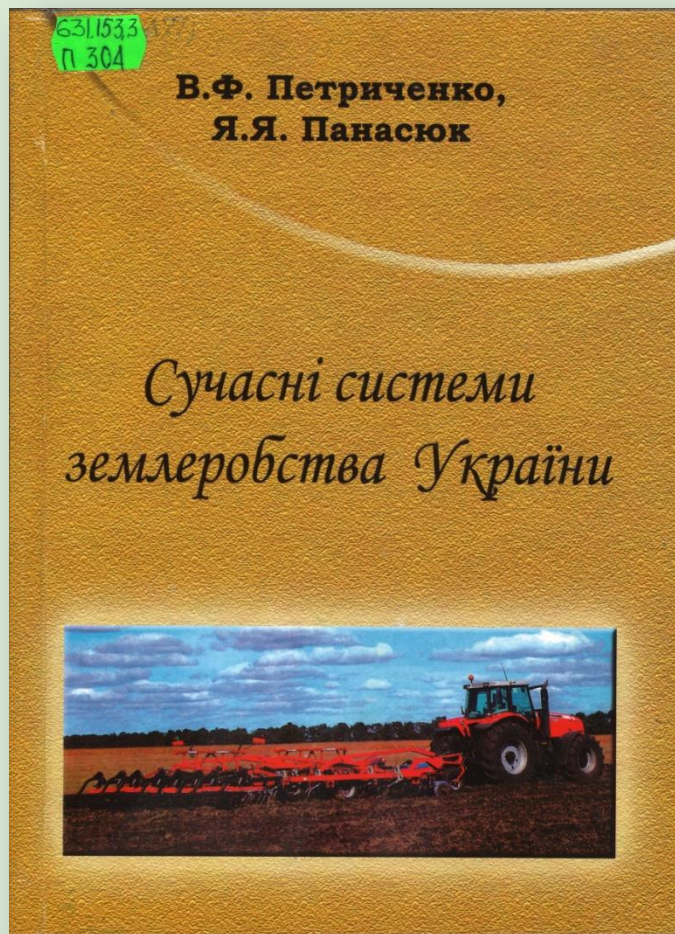
CORTEVA
Більше на www.corteva.com.ua
* В Україні зареєстровано Аграріями ПП "Інноваційні Системи" в 0201 році

На фермі «Дунайський аграрій», що на Одещині вирощують чимало нішевих культур. А для привернення уваги до філософії природного без хімічного землеробства культивують смачні кавуни кубічної форми.

Ринок органічних харчових продуктів в Україні поки ще не достатньо розвинутий через низький попит, на відміну від країн Європи.

Крім того в органіці більший ризик і менша врожайність. Щоб вирощувати органічну продукцію потрібно добре знати технології, шукати нові позиції, експериментувати.

Петриченко В. Ф. Сучасні системи землеробства України : навч. посіб. / В. Ф. Петриченко, Я. Я. Панасюк. — Вінниця : Данилюк В. Г., 2009. — 256 с.

У навчальному посібнику узагальнені та систематизовані результати наукових досліджень систем землеробства та їх складових частин, системи сівозмін, механічний обробіток ґрунту і удобрення культур в сівозміні в різних ґрунтово - кліматичних зонах України стосовно напрямку спеціалізації господарств зони.

Наведені дані авторів та інших дослідників про застосування високопродуктивних польових, кормових та ґрунтозахисних сівозмін, як основи систем землеробства, дослідження економічної ефективності органічного землеробства.

В додатках наведені довідкові матеріали для практичного їх використання.

Практикум із землеробства : навч. посіб. / М. С. Кравченко, О. М. Царенко, Ю. Г. Міщенко та ін. — К. : Мета, 2003. — 320 с.

Розглянуто різні методи визначення агрофізичних властивостей та розрахунку втрат мілкозему внаслідок водної та вітрової ерозії. Основні види бур'янів та заходи боротьби з ними, основні методи визначення кореневих систем рослин, їх решток на полі, проектування сівозмін, контроль якості польових робіт, визначення екологічної ефективності внесення добрив та органічного землеробства, а також основи розробки систем землеробства.

Радіонов Д. Органічний вектор SAATBAU / Д. Радіонов // Агробізнес сьогодні. — 2020. — №5. — С. 72-73.

Агробізнес Сьогодні № 5 (420) березень 2020
Мультимедійна платформа для аграріїв

BASF
We create chemistry

AgCelence®
Отримай больше

Пріаксор™
Мінімальні витрати – максимальна комплектація

Посівна без фальстарту

YouTube канал Агробізнес Сьогодні
Дивіться серію відео, присвячених різним аспектам сільськогосподарського виробництва

Квелекс™
Arylex® active
ГЕРБИЦИД

КОНТРОЛЬ БУР'ЯНІВ ПО-НОВОМУ

Інноваційний гербіцид для ефективного контролю широкого спектру двосидірних бур'янів у посівах зернових колосових культур.

Більше на www.corteva.com.ua

CORTEVA

Ринок органічної продукції у світі впродовж останніх 20 років демонструє безперервне зростання на 5-15%, що, зокрема, відкриває можливості для виробників непротруєної органічної насінневої продукції.

Австрійська селекційна компанія, виробник насіння сортів і гібридів близько 80 сільськогосподарських культур, має намір сповна використати їх.

В органічному землеробстві культурні рослини дуже схожі на своїх диких пращурів. Вони формують істотно вищу врожайність, мають потрібні нам фізичні та хімічні властивості, деякою мірою залежать від людини, але мають самі виборювати право на життя у конкуренції з іншими рослинами.

Цилюрик О. Як перейти на органічне землеробство / О. Цилюрик. // Агробізнес сьогодні. — 2021. — №5. — С. 52-53.

Челендж

Агробізнес Сьогодні 05 (444) березень 2021
Мультимедійна платформа для аграріїв

Ефективний захист, безпечний для культури
Грунтовий та стравовий гербіцид для контролю дводольних бур'янів у посівах соняшнику

Кроки до органічного агровиробництва
YouTube канал Агробізнес Сьогодні
Дивіться серію відео, присвячених різним аспектам сільськогосподарського виробництва

Квелекс®
Азулік® аселе гербіцид

КОНТРОЛЬ БУР'ЯНІВ ПО-НОВОМУ

Післясходовий гербіцид системної дії, створений на основі інноваційної молекули Азулік® аселе, для ефективного контролю широкого спектру дводольних бур'янів у посівах зернових колосових культур

Більше на www.corvevo.com.ua

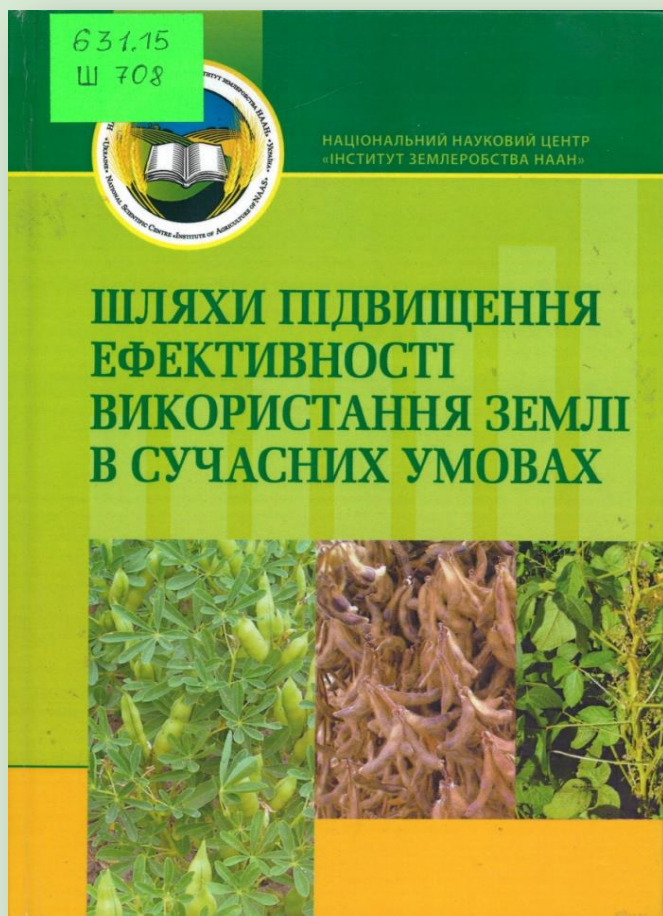
© 2021 Corvevo. Усі права захищені. Сторінка Агробізнес Сьогодні №5 (444) березень 2021 року.

Коли з урожаєм у ґрунті зменшується кількість поживних речовин, людина намагається компенсувати їх мінеральними добривами. Проте ґрунти й далі погіршуються, бо за внесення тільки мінеральних добрив у ґрунті послаблюється енергетика ґрунтоутворення органічної речовини. Якість продукції далеко не завжди є безпечною для здоров'я людей.

Ґрунтозахисне біологічне землеробство треба вести на фоні контурно-меліоративної організації території, яка сприяє формуванню екологічно стійких агроландшафтів із виробництвом екологічно чистої сільськогосподарської продукції.

Шляхи підвищення ефективності використання землі в сучасних умовах / за ред. В. Ф. Камінського. — К. : Едельвейс, 2016. — 260 с.

Представлено результати практичних і теоретичних досліджень з проблем ефективного та екологічного використання землі в сучасних умовах. Проаналізовано сучасний стан використання земельних ресурсів в основних ґрунтово-кліматичних зонах країни з урахуванням соціальних, політичних, економічних, енергетичних і екологічних реалій сьогодення.

Відпрацьовано шляхи формування збалансованих систем землекористування, збереження і відтворення родючості ґрунтів, визначено пріоритетні напрямки розвитку аграрного сектору економіки держави та підвищення ефективності використання землі.